

عنوان مقاله:

تحلیل الگوی تاب آوری کالبدی فضایی متاثر از مخاطرات زیست محیطی کلانشهر تهران (مطالعه موردی: تحلیل تطبیقی مناطق ۲ و ۱۲)

محل انتشار:

فصلنامه علوم و تکنولوژی محیط زیست، دوره 24، شماره 6 (سال: 1401)

تعداد صفحات اصل مقاله: 16

نویسندگان:

کریم حسین زاده دلیر - استاد تمام گروه جغرافیا و برنامه ریزی شهری دانشگاه آزاد اسلامی، واحد مرنده، مرنده، ایران. (مسئول مکاتبات)

الهه بیگدلی - دانشجوی دکتری تخصصی شهرسازی دانشگاه آزاد اسلامی، واحد مرنده، مرنده، ایران.

بختیار عزت پناه - استادیار گروه جغرافیا و برنامه ریزی شهری دانشگاه آزاد اسلامی، واحد مرنده، مرنده، ایران.

خلاصه مقاله:

زمینه و هدف: در ادبیات دانشگاهی اخیرا تاکید بر این است که چرا تاب آوری شهری متفاوت از پایداری شهری است. این در حالی است که برنامه های سیاست گذاری شهری از این اصطلاحات تقریبا به جای یکدیگر استفاده می کنند. در این پژوهش با تحلیل الگوی تاب آوری کالبدی فضایی؛ عوامل متاثر از مخاطرات زیست محیطی همچون زلزله و فرونشست در سطح مناطق ۲ و ۱۲ شهر تهران بررسی می شود. روش بررسی: این پژوهش کاربردی است که با روش تحلیلی موردی و رویکرد کمی انجام گرفته است. با توجه به ماهیت داده ها از نوع توصیفی است. برای دستیابی به اهداف تحقیق و تحلیل الگوی تاب آوری کالبدی فضایی متاثر از مخاطرات زیست محیطی کلانشهر تهران شامل فرونشست و زلزله، ابعاد مورد بررسی در ۱۳ شاخص شامل قیمت پایه (مترمربع)، جنس مصالح، سال ساخت، قدمت ساختمان، اسکلت ساختمان، تعداد طبقات، درجه تمرکز یا تفرق کاربری مسکونی، دانه بندی، نفوذپذیری، مساحت کل کاربری ها (فضای سبز و باز) و مساحت کاربری مسکونی در بخش فضایی و کالبدی و درجه تمرکز یا تفرق جمعیت، خوشه های مسکونی و فضاهای باز و سبز جهت استقرار جمعیت براساس اکثریت ساکن در محلات، جهت جغرافیایی توزیع جمعیت در بخش اجتماعی مبتنی بر مطالعات کاربری اراضی وضع موجود استخراج شد. برای ارزیابی و تحلیل الگوهای فضایی و اجتماعی از الگوریتم رقابت استعماری در محیط نرم افزار Matlab ۲۰۱۹ و برای فضایی سازی شاخص های مورد مطالعه از روش (Tracking Analyst Tools) در فرآیند تحلیل شبکه (Network Analyst Tools) در محیط نرم افزار ArcGIS استفاده شده است. یافته ها: با توجه به قرارگیری منطقه ۱۲ در بافت تاریخی و تمرکز و تراکم جمعیت در محورهای کانونی با عملکرد منطقه ای، آسیب پذیری بیشتری از خود نشان می دهد. در ارتباط با معیارهای تراکم جمعیت، دانه بندی و همچنین وضعیت اسکلت ساختمان ها؛ مجموعا منطقه ۲ وضعیت بهتری را نشان می دهد هرچند تراکم جمعیت در سطح هر دو منطقه علی رغم جمعیت و وسعت بیشتر منطقه ۲ یکسان می باشد، اما با توجه به سیل جمعیت شناور مراجعه کننده و ساکن در منطقه ۱۲ این منطقه تاب آوری پایین تری را نشان می دهد. بحث و نتیجه گیری: با توجه به فرسوده بودن ابنیه و نفوذپذیری کم فضایی، الگوی پراکنش فضایی جمعیت و عوامل موثر بر گسست های کالبدی فضایی در سطح منطقه ۲ و ۱۲ نتایج نشان می دهد که الگوی توزیع و گسست تاب آوری در سطح محلات، هر دو منطقه متفاوت و در مجموع منطقه ۱۲ وضعیت ناپایدارتری را نشان می دهد.

کلمات کلیدی:

تاب آوری، عوامل فضایی و اجتماعی، کالبد، الگوریتم رقابت استعماری، مناطق ۲ و ۱۲

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1620290>

